

HEBREOS

SUK YACHACHIKUK RUNA KREYIKUK HEBREOMASINKUNATA KILLKARKAN

Tata Diospa wambran Jesukristu
yachachiwanchisapa ima layami
Tata Dioska nishpa.

1 ¹Ñawpa tiempu kuti kuti Tata Dios
alli yachachikuk runakunata
rikchak layata yachachirkansapa.
Chaymanta chay yachachikuk runakuna
ñawpa awilunchikunata yachachirkan-
sapa. ²Kunan kay tukunan tiempu Tata
Dios wambran *Jesukristuta kachamur-
kan paypa rimananta yachachiwanan-
chikunapa. Mana nima laya tiyaptinra
Tata Dios wambranta willarkan tukuy
laya tiyakta rurananpa. Chaymanta
tukuy layata payta kurkan kamachiku-
nanpa.

³Jesukristu ñukanchikunata kawachi-
wanchisapa Tata Dios llipyak lusshina
sukaman allima kananta. Payka Tatan
Dios laya kashpa kawachiwanchisapa
ima layami Tatanka nishpa. Sukaman
alli yachak kashpa rimananllawan tukuy
laya tiyakta kuydashpa sinchichiykan.
Kay allpaman shamushpa wañurkan
uchanchikunamanta perdonawashpa
pichawananchikunapa. Chashna
pichawashpanchikuna sielupi kawsak
Tata Diospa alli ladunpi tiyarirkan
paywan tantalla tukuy layata kamachi-
kunanpa.

Tata Diospa wambranka tukuy
angelkunamanta ashwan atipakmi
ashwan sinchi kamachikukmi.

⁴Chayrayku Jesukristu Tata Diospa
wambran kashpa *angelkunamanta
ashwan sinchi kamachikukmi. Tata Dios
paytaka willarkan angelkunamanta
ashwan allima shutiyuk kananpa. ⁵Tata
Dios Jesukristullata willarkan:

“Kanka wambraynimi kanki.

Kanta wañushkaykimanta kawsachi-
muptini tukuy layapi kamachi-
kukmi kanki.”

Tata Dios mana niman suk angelta
willarkanchu wambran kananta.
Chaymanta Tata Dios chaylla
wambranpa rimarkan:

“Ñukaka paypa tatanmi kani.

Payka ñukapa wambraynimi.”

Tata Dios manami niman suk angelta
chashnachu willarkan. ⁶Chaymanta Tata
Dios chaylla wambranta kay allpaman
kachamushpa tukuy angelkunata
willarkan wambranta kuyanankunapa.

⁷Chaymanta Tata Diospa ñawpa
killkadunpi angelkunapa riman:

“Tata Dios angelkunata kachan
wayrashina rawraykak ninashina
tukuy mayta rinankunapa payta
sirvik.”

⁸Chaymanta Tata Dios killkadunpi wambranpa riman:

“Mana tukuyiniyukta kanka sukaman kuskata allillata kamachikunki.

⁹Kanka sukaman munanki allillata rurayta.

Mana niman suk mana allita munankichu rurayta.

Chayrayku ñuka Tata Diosniki kantaka aklashkayki kamachikunaykipa.

Tukuy kamachikukmasikikunamanta tukuy angelkunamanta kanta ashwanta kushichiyki.”

¹⁰Chaymanta Tata Diospa killkadunpi riman:

“Kallarinanmantapacha Señor, kanmi allpata rurashpa sinchichishkanki.

Kanlla sielutapish rurashkanki.

¹¹Tukuy chay rurashkayki allpaka sieluka tukunan tian.

Chashna tukuptinpih mana tukuyiniyukllata kanka kawsanki.

Allpawan sieluka llachapashina mawkayashpa usunka.

¹²Chashna usuptin suk mawkayak llachapatashina wankunki.

Allpata mushukyachinki mushuk llachapata mudachikshina.

Allpa sielu tukuptinpih kanka chashnalla kanki.

Mana tukuyiniyukta kawsanki.”

¹³Chaymanta Tata Dios wambranllata willarkan:

“Alli laduynipi shamuy tiyarik ñuka chiknishuknikikunata saru saru ruranaynikaman kanta allita kasushunankunapa.”

Tata Dios manami niman suk angelta chashnachu willarkan.

¹⁴Angelkunata mana kawayta atipanchisapachu. Paykunaka Tata Diosta allita sirvishpa kawsansapa. Tata

Dios paykunata kachamunsapa ñukanchikuna sieluman rik runakunata yanapawananchikunapa.

Akuychi Tata Diospa rimananta allita rinrillikushpa kawsaypachi.

2^{1*}Jesukristu sinchi kamachikuk kaptin akuychi paypa yachachikunanta ashwan allita kasushpa kawsaypachi ama paymanta ashunanchikunapa.

²Ñawpa tiempu Tata Dios *angelkunata willarkansapa ñawpa awilunchikunata kamachikunankunata yachachinankunapa. Chashna Tata Diospa kamachikunankunata angelkuna paykunata willashka kaptin chay ñawpa awilunchikuna kasunankunapa karkan. Mana kasushkankunarayku Tata Dios kuskanpi kastigarkansapa.

³Payka ñukanchikunatapish ashwan sinchita kastigawashunchisapa wambran Jesukristu yachachikushkanta mana kasuptinchikuna. Kikin Señorinchi Jesukristu disipulunkunata willarkansapa ñukanchikunata uchanchikunamanta salvawananchikunata. Chaymanta paykunaka Jesukristu yachachikushkanta yachachiwarkanchisapa.

⁴Tata Dios munaptin paypa Espiritun disipulunkunata rikchak layata atipachirkansapa aypa almirana *milagrukunata ruranankunapa. Chaykunata rurashpa yachachiwanchisapa Jesukristu yachachikunan sukaman allima kananta.

Jesukristu shamurkan nasik runa kananpa uchanchikunamanta salvawananchikunapa.

⁵Kay kartapi rimashkaynishina Tata Dios Jesukristullata willanka tukuy layapi kamachikunapa. Mana angelkunatachu willankasapa kamachikunankunapa. ⁶Tata Diospa rimananpi suk runa payta willarkan:

“Ñukaykuna runakuna kashpayni-
kuna mana nimachu kanisapa.
¿Imapatí llakichi wankisapa?
¿Imapatí llakichishpa yuyawanki-
sapa?”

⁷ Kay allpapi kawsaptinikunara
angelkunata willashkanki ñukay-
kunamanta ashwan atipak kanan-
kunata.

Chaymanta ñukaykunata salvawash-
paykisapa paykunamanta
ashwanta kuyawankisapa
kushichi wankisapa.

⁸ Tukuy sielupi tukuy allpapi tiyakta
kuwashkankisapa kamachikunay-
nikunapa.”

Chayta Tata Diospa rímananpi
rimaptin yachanchisapa Tata Dios
willawashkanchikunata tukuy allpapi
tukuy sielupi tiyakta kamachinanchiku-
napa. Tukuy layata kamachishunchi-
sapa. Chashna Tata Dios rimaptinpish
manara kawanchisaparachu tukuy laya
tiyak kasuwananchikunata. ⁹Manara
tukuy tiyakta kamachikushpanchikuna-
pish yachanchisapa Tata Dios
Jesukristuta allpaman kachamushkanta.
Payka kay allpapi kawsashpa suk
tiempullata mana angelkunata
kamachirkansapachu. Tata Dios
sukaman kuyawashpanchikuna
munarkan Jesukristu ñukanchikuna-
rayku wañunanpa. Chaymanta wañush-
kanrayku Tata Dios payta willarkan
tukuy runakuna tukuy angelkuna
payllata kuyashpa kasunankunapa.

¹⁰Tata Dios tukuy tiyakta rurarkan
payllapa kananpa payllata kushichi-
nanpa. Tukuy tiyak payllapa kaptin
payka munan tukuy wambrankuna
paywan tantalla sukaman kushikushpa
allita kamachikunanchikunapa.
Chayrayku kay allpaman wambran
Jesukristuta kachamurkan sukaman
sufri nanpa. Chashna sukaman sufrishpa

Jesukristu atiparkan uchanchikuna-
manta salvawayninchikunata.

¹¹ Jesukristu salvawaptinchikuna
ñukanchikunapish payshina Tata Diospa
wambrankuna kanchisapa paypa
munananllata rurashpa kawsananchiku-
napa. Tata Diospa wambrankuna
kaptinchikuna Jesukristu mana
pinkakunchu willawayninchikunata
wawkinkuna paninkuna kananchiku-
nata. ¹²Chayrayku Tata Diospa
killkadunpi Jesukristu ríman:

“A, Tatayni, wawkinikunata panini-
kunata willasha sukaman allima
kanaykita.

Paykunawan tantanakushpa
kushikushpa himnokunata kanta-
shasapa.”

¹³Chaymanta Tata Diospa rímananpi
Jesukristu ríman:

“Ñuka tukuy shunku Tata Dios
yanapawananta kreyishpa kawsa-
sha.”

Chaymanta ríman:

“Kaypi kani tukuy Tata Dios
kuwashkan wambraynikunawan.”

¹⁴Ñukanchikuna runakuna kashpan-
chikuna nanayta unkuyta wañuyta
mallinchisapa. Jesukristupish nasirkan
ñukanchikunashina nanayta wañuyta
mallinanpa. Chaymanta wañushkan-
rayku wañuchikuy atipak supaypa
yachayninta wakllichipurkan ama
ñukanchikuna wañuyta manchananchi-
kunapa. ¹⁵Payka supaypa yachayninta
kichushpa wañuyta sukaman
manchashpa kawsak runakunata
yanapansapa amana wañuyta mancha-
nankunapana.

¹⁶Jesukristu mana shamurkanchu
angelkunata yanapanankunapa. Payka
shamurkan Abrahampa mirakninkunata
yanapanankunapa. ¹⁷Shamurkan
ñukanchikunashina runa kananpa.
Chashna runa kashpa Tata Diosta

sukaman allita kasushpa ñukanchikunata kuyawashpanchikuna atiparkan Tata Diospa ñawpakninpi kamachikuk *saserdotenchikuna kayta. Chayrayku kruspi wañurkan Tata Dios uchanchikunamanta perdonawananchikunapa.

¹⁸Jesukristu runa kashpa nanayta mallishpa sufrirkan. Chaymanta supay uchallichinayarkan. Chayrayku kunanka supay ñukanchikunata uchallichiwanayaptinchikuna Jesukristu allita atipan yanapawayninchikunata ama uchallikunanchikunapa.

**Jesukristu ñawpa yachachikuk
Moisesmanta ashwan alli
yachachikukmi.**

3 ¹Tata Diosta kasuk wawkinikuna, paninikuna, Tata Dios kankunata akllashushkankichi paypa wambrankuna kanaykichipa. Ñukanchikuna rimanchisapa Tata Dios *Jesukristuta kachamushkanta *saserdotenchikuna kananpa. Jesukristu saserdotenchikuna kaptin akuychi payllata yuyashpa kawsaypachi.

²Tata Dios willaptin ñawpa yachachikuk Moises *israel runakunata sukaman allita sirvirkansapa. Chaymanta Tata Dios Moiestashina Jesukristuta willarkan saserdotenchikuna kananpa. Chashna willaptin Tata Diosta sukaman allita sirvirkan.

³Rurashkan wasimanta ashwanta wasi rurak runata alabanchisapa. Chashnashina Jesukristu tukuy runakunata rurashkanrayku Moisesmanta payta ashwanta munashpa alabananchikuna tiyan.

⁴Wasikuna tiyan runakuna ruraptinra. Chashnashina Tata Dioslla tukuy laya tiyakta rurarkan. ⁵Moises Tata Diosta allita sirvishpa tukuy israel runakunata sukaman allita yachachirkansapa salvakuk runa shamunanta. ⁶Chaymanta

Jesukristu Tata Diospa chaylla wambran kashpa tukuy ñukanchikunata ashwan allita kamachiwanchisapa. Kushikushpa mana shaykushpa shamunanta shuyashpa kawsashpanchikunaka wasinshina kanchisapa.

**Tata Dios willawanchisapa ama
paymanta ashunanchikunapa.**

^{7,8}Chashna Jesukristu allita kamachiwaptinchikuna akuychi payta kasushpa kawsaypachi. Tata Diospa Espiritun killkadunpi willawanchisapa:

“Chunlla likidu pampapi ñawpa kawsak wambraynikuna mana munarkansapachu kasuwayta. Mana munawashpa rabyachiwarkansapa.

Ñuka yachachinaynita uyarishpaykichi ama chay ñawpa mana kasuwak runakunashina rabyachiyachichu.

⁹Chusku chunka watata ñawpa awiluykichi alli rurashkaynikunata kawashpankunapish mana munawashpa rabyachiwarkansapa.

¹⁰Chayrayku chay rabyachiwak runakunata piñayarkani. Paykunata willarkani: ‘Kankuna shunkuykichi pi llullachinakushpa mana munashkankichichu kamachikunaynikunata kasuyta.’

¹¹Chayrayku piñakushpa sinchita paykunata willarkani ama chay kushikunankuna llaktapi yaykunakunapa.”

¹²Wawkinikuna, paninikuna, mana tukuyniyuk kawsak Tata Diosninchita tukuy shunku kreyishpa kawsaychi ama paymanta ashunaykichipa. ¹³Tata Diospa killkadunpi willawanchisapa kunan payta allita kasunanchikunapa. Chayrayku wañunaykichi diyakaman tukuy diya sukwan sukwan animuchina-

kuychi ama uchallikushpa nima llullachinakushpa sinchi shunku tukunaykichipa. ¹⁴Jesukristuta kreyishkanchimantapacha wañunanchikuna diyakaman mana shaykushpa mana karuyashpa payllata allita kreyishpa kawsananchikuna tiyan. Chaypirami paywan tantalla kushikushpa kawsashunchisapa.

¹⁵Chayrayku Tata Diospa killkadun willawanchisapa:

“Kankuna Tata Diospa rimananta allita kasushpaykichi ama chay ñawpa mana kasukunayak runakunashina shunkuykichita sinchiyachiychichu.”

¹⁶¿Pikunatí Tata Diospa rimananta yachaykashpankuna manana munarkansapanachu kasushpa kawsayta? Chay Egipto llaktamanta Moises llukshichishkan runakuna.

¹⁷¿Pikunawantí chusku chunka watata Tata Dios sukaman piñakurkan? Chay mana kasunayak runakunawan. Mana Tata Diosta kasunayashkankunarayku chay chunlla chakidu pampapi wañurkansapa.

¹⁸¿Pikunatatí Tata Dios sinchita willarkansapa mana chay alli kushikunankuna llaktapi yaykunankunapa? Chay mana kasunayak runakunata.

¹⁹Yachanchisapa chay runakuna Tata Diosta mana kasushpa kawsashkankunarayku chay kushikunankuna llaktapi mana yaykuyta atipashkankunata.

Tata Dios willawanchisapa paywan tantalla kushikushpa kawsananchikunapa.

4 ¹Tata Dios awilunchikunataashina ñukanchikunatapish willawanchisapa paywan tantalla kushikushpa kawsananchikunapa. Chashna willawapinchikuna akuychi kuydanakuy pachi ama Tata Diosmanta ashunanchikunapa.

²Tata Dios chay ñawpa awilunchikunataashina ñukanchikunatapish willawashkanchisapa kuyawashpanchikuna uchanchikunamanta salvawananchikunata. Chay awilunchikuna Tata Diospa rimananta uyarishpankunapish mana munarkansapachu tukuy shunku payta kreyishpa kawsayta. Chayrayku mana atiparkansapachu chay alli kushikunankuna llaktapi yaykuyta.

³Tata Dios killkadunpi rimarkan:

“Chay runakuna mana kasuwana-yaptinkuna sukaman piñakushpa willarkanisapa ama chay alli kushikunankuna llaktapi yaykunankunapa.”

Chay runakuna mana kushikunankuna llaktapi yaykuptinkunapish ñukanchikunayku Tata Dioswan kushikushpalla kawsashunchisapa. Tata Dios tukuy tiyakta rurashkanmantapacha kushikushpa kawsaykan. Chayrayku munan ñukanchikunapish paywan tantalla kushikushpalla kawsananchikunapa. ⁴Tata Diospa killkadun willawanchisapa:

“Soktaynin diya Tata Dios tukuy rurashkanta tukuchashpa kushikushpa samarkan.”

Chashna Tata Dios yachachiwanchisapa yanapawapinchikuna kushikushpalla kawsananchikunapa.

⁵Chaymanta Tata Dios killkadunpi kashkan willawanchisapa:

“Chay kushikunankuna llaktapi chay runakuna mana yaykunkasapachu.”

⁶Kunankamanlla Tata Dios munan paywan tantalla kushikushpa kawsananchikunapa. Chay ñawpa awilunchikuna Tata Dios salvakuk kananta yachashpankunapish chay rimanata mana kasurkansapachu. Chayrayku mana atiparkansapachu chay kushikunankuna

llaktapi yaykuyta. ⁷Paykuna mana yaykuptinkuna aypa watakuna washa Tata Dios awilunchi Davidta kashkan willarkan:

“Kunan rimanaynita allita uyarishpaykichi ama sinchi shunku tukuychichu.”

Chayta willashpa Tata Dios yachachiwanchisapa kunankaman munananllata tukuy runakuna payta kasushpa kushikushpa kawsananchikunapa.

⁸Chaymanta Josueta katik runakuna chay kushikunan llaktapi yaykushpankunapish mana kushikushpachu kawsarkansapa. Allita kushikushpa kawsashkankuna kaptinka aypa watakuna washan Tata Dios mana kashkan willanmansapachu karkan payta kasushpa kushikushpa kawsanankunapa. ⁹Chashna Tata Dios paykunata willashpa yachachiwanchisapa kunankaman munananta ñukanchikunapish paywan tantalla kushikushpa kawsananchikunapa.

¹⁰Tata Dios tukuy tiyakta rurashkanwasha kushikushpa samarkan. Ñukanchikunapish Tata Dios kushikushkanshina sukaman kushikushpa mana turbakushpa payllata kreyishpa kawsashunchisapa. ¹¹Chayrayku akuychi sinchikushpa Tata Diosta allita kasushpa kawsaypachi paywan tantalla kushikushpa kawsananchikunapa. Ama chay ñawpa mana kasunayak runakunashina kawsaypachichu.

¹²Tata Diospa rimanana atipachiwanchisapa mushuk layata allita rurashpa kawsananchikunapa. Ishkantin ladunpi filuyuk machetimanta Tata Diospa rimananka ashwan filuyukshinami. Shunkunchikunapi kawachiwanchisapa yuyananchikuna munananchikuna allichu manachu nishpa. ¹³Tata Dios tukuy yuyayninchikunata allita riksin. Tata Dios rurawashkanchikuna kaptin

paymanta mana atipanchimansapachu pakakuyta. Paytaka tukuy alli mana alli rurashkanchikunata willananchikuna tiyan.

**Jesukristu sukaman
sufrishkanrayku atipan
yanapawayninchikunata.**

¹⁴Tata Diospa chaylla wambran Jesukristu kawsamushkanwasha Tata Diospa kawsanan sielupi yaykurkan alli kamachikuk *saserdotenchikuna kananpa. Chayrayku imashnacha Jesukristu kreyinanchikunata willashkanchikunashina akuychi mana shaykushpa payllata allita kreyishpa kawsaypachi.

¹⁵Jesukristu kay allpapi kawsashpa ñukanchikunashina rikchak layata sufrirkan. Chashna sukaman sufrishpanpish mana niman suk kuti uchallikurkanchu. Rikchak layata sufrishkanrayku yachan sufrinanchikunata. Chayrayku saserdotenchikuna kashpa atipan llakichiwashpanchikuna yanapawayninchikunata. ¹⁶Chayrayku sufrishpanchikuna akuychi Tata Diospa kamachikunan tiyarinanman riypachi allita yachashpa sukaman kuyawashpanchikuna yanapawananchikunata. Chayta yachashpa payta roygaypachi llakichiwashpanchikuna yanapawananchikunapa.

**Tata Dios Jesukristuta akllarkan
ashwan sinchi kamachikuk
saserdote kananpa.**

5 ^{1*}Judiyu *saserdotekuna paykuna manta sukllallata akllaksapa ashwan sinchi kamachikukninkuna kananpa. Chay ashwan sinchi kamachikuk saserdoteka Tata Diosta roygarkan runamasinkunata yanapanankunapa. Chaymanta ofrendankunata Tata Diosta kurkansapa. Animalkunata

wañuchishpa Tata Diosta kurkansapa uchankunamanta perdonanankunapa. ²Saserdotekuna atiparkansapa mana yachak mana allita rurashpa kawsak runakunata llakichiya paykunapish wañuk runakuna kashpankuna. ³Wañuk runakuna kashpankuna paykunapish uchallikuk runakuna karkansapa. Chayrayku animalkunata wañuchiksapa kikinkunapa uchankunata Tata Dios perdonanankunapa llaktamasinkunapapish uchankunata perdonanankunapa.

⁴Tata Dios Aronta akllarkan kamachikuk saserdote kananpa. Chaymanta Tata Dios Arontashina tukuy saserdotekunata akllarkansapa. Tata Dios mana akllaptinka mana ni suk runa kikinmanta atipanmanchu saserdote kayta. ⁵*Jesukristupish mana kikinmantachu akllanakurkan kamachikuk saserdote kananpa. Tatan Diosmi paytaka akllarkan chaylla wambran kaptin saserdote kananpa. Tata Dios killkadunpi wambranta willarkan:

“Kanka wambraynimi kanki.

Kanta wañushkaykimanta kawsachimuptini tukuy layapi kamachikukmi kanki.”

⁶Chaymanta Tata Dios killkadunpi chaylla wambranta willarkan:

“Ñukaka akllayki Melkisedekshina mana tukuykiyuka kamachikuk saserdote kanaykipa.”

⁷Jesukristu kay allpapi kawsashpa sukaman kaparikushpa wakakurkan. Tukuy laya atipak Tatan Diosta roygarkan manara tiempun chayamup-tinra amara wañunanpa. Sukaman Tata Diosllapa munananta rurashkanrayku payka sukaman yanaparkan. ⁸Jesukristu Tata Diospa chaylla wambran kaykashpapish kay allpaman shamurkan sufrinanpa. Chashna sukaman sufrishpa yachakurkan imashnami kay allpapi kawsashpa Tata Diospa munananta

rurashpa kawsanka nishpa. ⁹Chashna Tata Diospa munananta rurashkanrayku payta kasuk runakunata atipan uchanchikunamanta salvawayninchikunata mana tukuykiyuka paywan tantalla kawsananchikunapa. ¹⁰Chayrayku Tata Dioska willarkan Melkisedekshina ashwan sinchi kamachikuk saserdote kananpa.

Ama ñuñukuk wambrakunashina kaypachichu.

¹¹Aypara tiyan kankunata yachachinaynipa. Yachachinayptinipish sinchi shunkuyuk kaptikichi mana atipanichu entiendichiyinikichita. ¹²Unay tiempunata kankuna Tata Diospa rimananta sukaman yachakushkankichi. Ñawpata sukunata yachachinkichiman karkan. Kunankaman manara entiendinayankichichu. Munankichi ñukaykuna kashkan kuti kuti chay kallarinanmantapacha yachachikushkaynikunata yachachinaynipasapa. Ñuñukuk wambrakunashinami kankichi. Manara alli mikunata mikukshinarachu kankichi. ¹³Ñuñukuk wambrakunashina kashpaykichi manara Tata Diospa rimananta entiendishpa manara yachankichirachu allita rurashpa kawsayta. ¹⁴Manana wambrakuna kashpanchikuna tukuy laya mikunata yachanchisapa mikuyta. Tata Diospa rimananta kasushpa kawsashpanchikuna alli mikunata mikukshina kanchisapa. Amañanchisapa allita rurayta. Yachanchisapa imami alli rurananchikunapa imami mana allichu rurananchikunapa nishpa.

Ama munaypachichu Jesukristuta kreyishkanchikunamanta ashuyta.

6 ¹Akuychi *Jesukristupa yachachikunanta ashwan ashwanta yachakushpa kawsaypachi. Ama yachakushkanchikunata kashkan kuti

kuti chayllata munaypachichu yachakuyta. Ñami yachakushkanchisapana amana uchallikushpa kawsayta. Ñami yachakushkanchisapana Jesukristuta kreyishpa kawsayta. ²Ñami yachakushkanchisapana bawtisakunanchikunapa. Ñami yachakushkanchisapana wawkinchikunapa paninchikunapa umankunapi makinchikunata churashpa Tata Diosta roygayta yanapanankunapa. Ñami yachakushkanchisapana wañushpanchikuna kashkan kawsamunanchikunata. Ñami yachakushkanchisapana sukni diya Tata Dios tukuy runakunata willawananchikunata allita mana allita rurashkanchikunata. ³Tata Dios yanapawaptinchikuna kunanmantapacha akuychi ashwan ashwanta Jesukristupa yachachikunanta yachakuypachi.

⁴Suk runakuna Tata Diospa rimananta kreyishpa suk tiempullapa luspishina purishkasapa. Mishkik mikunata mallikshina Tata Dios perdonanankunata kreyik tukurkansapa. Tata Diospa Espiritun suk imakunapi paykunata yanaparkansapa. ⁵Chay runakuna yachashkasapa Tata Diospa riman mishkik mikunashina kananta. Yachashkasapa kay tiempu tukunankaman Tata Dios almirana layata atipananta rurayta. ⁶Chaykunata yachashpankunapish manana nima munansapanachu Jesukristuta kreyiyta sinchi shunku tukushpankuna. Manana ni pi paykunata atipankasapanachu yachachiyasapata kashkan Jesukristuta kreyinankunapa. Mana Jesukristuta kreyiyta munashpankuna kashkan kruspi payta wañuchikshina tukunsapa. Aypa runakuna paykunata kawashpankuna Jesukristuta washanchankasapa.

⁷Alli ñuyudu allpapi tarpudu murukuna allimata wiñan. Chay alli allpapi murukuna allimata wayuchakun doyñun pallanapa. Suk runakuna allita

Jesukristuta kreyishpa kawsashpankuna chay alli murukunata wiñachik allpashinami. Tata Dios paykunata sukaman yanapankasapa. ⁸Chaymanta suk runakuna kashayuk kiwakunallata wiñachik allpashinami. Mana nimapa valensapachu. Tata Dios paykunata mana tukuyiniyuk ninapi sukaman kastigankasapa.

**Tata Dios alli kaptin akuychi
payllata allita kreyishpa
kawsaypachi.**

⁹Kuyanayni wawkinikuna, paninikuna, Tata Diospa kastigunta rimashpaynikunapish yachanisapa kankunata Tata Dios salvashunaykichita. Jesukristuta allita kreyishpa kawsashpaykichi chay alli allpashina kankichi.

¹⁰Allita rurashpa kawsaykankichi. Tata Diosta kuyashpa tukuy Jesukristuta kreyikmasikichita yanapashpa kawsaykankichi. Kunankaman sukan sukan yanapanakushpa kawsaykankichi. Tata Dios alli rurak kashpa alli rurashkaykichita mana kunkankachu.

¹¹Ñukaykuna sukaman munanisapa wañunaykichi diyakaman tukuy kankuna yanapanakushpa allita rurashpa kawsanaykichipa. Chashna allita rurashpa kawsashpaykichi yachankichi sieluman rinaykichita Tata Dioswan kawsak. ¹²Mana munanisapachu killa likidu tukunaykichipa. Aypa runakuna mana shaykushpa tukuy Tata Dios willashkankunata kreyishpa kawsarkansapa. Kunanka sielupi Tata Dioswan kushikushpa kawsaykansapa. Munanisapa kankunapish paykunashina Tata Dios willashushkaykichita allita kreyishpa kawsanaykichipa.

¹³Tata Dios ñawpa awilunchikuna Abrahamta jurashpa willarkan yanapananpa. Kikinpa shutinpi jurarkan mana tiyaptin ashwan sinchi shutipi

jurana. ¹⁴Chaypina Abrahamtaka willarkan: “Ariya, kantami sukaman allita kuyashpa yanapashkayki. Mirakni- kitapish yanapasha sukaman aypata miranankunapa.” ¹⁵Chashna Tata Dios willaptin Abrahamka mana shaykushpa shuyarkan yanapananta. Chayrayku Tata Dios tukuy willashkanta rurashpa sukaman allita yanaparkan.

¹⁶Runakuna suk imapa sukaman sinchita jurashpankuna willansapa: “Tata Diosmi yachan mana llullakuyka- naynita.” Chashna willaptinkunara tukuy pi kreyinsapa. Chaypira manana ayninakunsapanachu. ¹⁷Tata Dios Abrahampa mirakninkunata munarkan allita entiendichiyta tukuy willashkan- kunata rimashkanshina rurananpa. Chayrayku jurarkan tukuy willashkan- kunata rurananpa.

¹⁸Ñukanchikunapish yachanchisapa Tata Dios mana nima llullakuk kananta. Tata Dios jurashpa willawaptinchikuna allita yachanchisapa yanapawananchi- kunata. Chayrayku animukunchisapa sukaman kushikushpa kawsayta yachashpa Tata Dios tukuy willawash- kanchikunata rurananpa.

¹⁹Yakupi purik barkupa tiyan suk llashak fierrumanta ruradu ankla yakupi churanankunapa. Chay llashak ankla barkuta sinchichin ama suchunanpa. Ñukanchikuna Jesukristuta allita kreyishpa kawsaptinchikuna payka chay barkupa anklanshina sinchichiwanchi- sapa ama paymanta suchunanchiku- napa.

Tukuy chayta yachashpanchikuna *Tata Diospa wasinpi lllachapawan arkadun ukuta yaykunchisapa paywan tinkunakunanchikunapa. ²⁰Chay lllachapawan arkadu wasi ukuta Jesukristu yaykurkan Melkisedekshina mana tukuyuniyukta *saserdotenchikuna kananpa. Payka saserdotenchikuna

kashpa ñukanchikunatapish yaykuchi- wanchisapa Tata Dioswan parlananchi- kunapa.

**Levipa miraknin
saserdotekunamanta Melkisedek
ashwan sinchi kamachikuk
saserdote karkan.**

7 ¹Melkisedek Salem llaktapa kamachikuknin karkan. Chaymanta paylla altu sielupi kawsak sukaman sinchi kamachikuk Tata Diospa *saserdote karkan. Chay tiempu Abraham pichka kamachikuk runakuna- wan makanakushpa kallpachirkansapa. Chashna kallpachishpa aypa tiyapunan- kunata kichurkansapa. Chay kichush- kankunata apashpa llaktanman kutiykaptin chay saserdote Melkisedek llaktanmanta llukshishpa rirkan Abrahamta tinkuk. Payta tinkushpa Tata Diosta roygarkan Abrahamta yanapananpa. ²Chaypina Abrahamka chay kamachikukkunata kichushkanku- namanta chunkaynin partita chay saserdote Melkisedekta kurkan. Chay Melkisedekpa shutin ñawpa rimaypi rima “Allita Rurashpa Kamachikuk.” Chaymanta Salem llaktapa shutin rima “Kushikuy Llakta.” Chayrayku Melkise- dekpa suknin shutin karkan “Kushikuy Llakta Kamachikuknin.”

³Mana ni pi yachanchichu pimi Melkisedekpa tatan maman awilunkuna karkansapa nishpa. Manami niman suk librupi niman nasishkan niman wañush- kan killkadu rikurinchu. Chayrayku yuyachiwanichisapa Tata Diospa wambran *Jesukristushina mana tukuyuniyuk saserdote kananta.

⁴Mash allita yuyaychi. Melkisedek sukaman sinchi kamachikuk saserdote karkan. Chayrayku awilunchi Abrahamka chay kamachikukkunata makanakushpa kichushkankunamanta

payta chunkaynin partita kurkan.

^{5*}Moisespa kamachikunankuna rimarkan ^{*}Levipa mirakninkuna saserdotekuna kanankunapa. Paykuna saserdote kashpankuna Abrahampa mirakninkuna kashpankunapish Abrahampa mirakmasinkunamanta chaskirkansapa tukuy chunka tiyapunankunamanta sukta.

⁶Chaymanta chay saserdote Melkisedek mana Levipa miraknin kaykashpapist Abrahammanta chunka tiyapunankunamanta sukta chaskirkan. Tata Dios Abrahamta yanapananpa willashka kaptinbish Melkisedek Tata Diosta roygarkan yanapananpa. ⁷Yachanchisapa Melkisedek Abrahammanta ashwan sinchi kamachikuk kashpa atipashkanta Tata Diosta roygayta payta yanapananpa.

⁸Kunanpish Levipa miraknin saserdotekuna wañuk runakuna kashpankuna ñukanchikunata tukuy chunka tiyapakinchikunamanta sukta mañawanchisapa. Chaymanta Tata Diospa killkadunpi willawanchisapa Melkisedekshina mana tukuyniyuk saserdotenchikuna tiyananta. ^{9,10}Chaymanta chay saserdote Melkisedekwan Abraham tinkunakushkan tiempu manara nima Levi nima mirakninkuna nasirkansaparachu. Manara nasiptinkunapish Tata Dios yacharkan nasinankunata. Chayrayku willanchimansapa Abrahampa miraknin saserdotekunapish paywan tantalla Melkisedekta chunka tiyapunankunamanta sukta kushkankunata.

Jesukristu Melkisedekshina sinchi kamachikuk saserdotenchikunami.

¹¹Levipa miraknin saserdotekuna ^{*}israel runakunata Tata Diospa kamachikunankunata yachachirkansapa. Chashna yachachishpankunapish mana

atiparkansapachu uchankunamanta perdonayta runakunalla kashpankuna. Chayrayku Jesukristu mana tukuyniyukta kawsak kashpa Melkisedek saserdoteskina shamurkan perdonawananchikunapa. Mana tukuyniyukta kawsak kashpa Aronpa miraknin saserdotekunamanta sukaman ashwan alli tukuy laya yachakmi. Chay Levipa miraknin saserdotekuna perdonawainchikunata atipashka kaptinkunaka Jesukristu mana shamunanchu karkan salvawakninchikuna. ¹²Jesukristu shamurkan chikan laya saserdote kananpa. Chayrayku chikan laya kamachikunankunata yachachiwanchisapa. ¹³Tata Diospa killkadu rimananpi willawanchisapa Jesukristu kamachiwakninchi saserdote kananta. Payka Judapa miraknin karkan. Judapa mirakninmanta mana niman suk saserdote tiyarkanchu. ¹⁴Yachanchisapa Señorinchi Jesukristu Judapa miraknin kananta. Moiseska mana rimarkanchu Judapa mirakninkuna saserdote kanankunapa.

¹⁵Chayrayku allita yachanchisapa Jesukristu Melkisedekshina chikan laya saserdote kananta. ¹⁶Chay ñawpa saserdotekuna Levipa ayllunmanta nasishkankunarayku saserdotekuna karkansapa. Manami chayraykuchu Jesukristuka saserdotenchikuna. Payka wañushkanmanta kawsamushpa mana tukuyniyukta kawsananrayku saserdotenchikuna. ¹⁷Tata Dios killkadu rimananpi chaylla wambranta willarkan:

“Kanmi kanki Melkisedekshina mana tukuyniyukta kamachikuk saserdote.”

¹⁸Mana ni pi Moisespa kamachikunankunata kasushpa atiparkanchu uchankunamanta perdonadu kayta. Chayrayku Tata Dios rimarkan chay kamachiku-

nankunata amana kasunanchikunapa.
 19Chay kamachikunankuna mana ni pita yanaparkanchu allita rurashpa kawsayta. Kunanka saserdotenchikuna Jesukristu uchanchikunamanta perdonawanchisapa. Chashna perdonawaptinchikuna atipanchisapa Tata Diosta ladunchayta.

20Tata Dios sinchita jurashpa willawashkanchisapa Jesukristu saserdotenchikuna kananta. Tata Dios mana jurashpachu willarkansapa Levipa mirakninmanta saserdotekuna kanankunapa. 21Tata Dios sinchita jurashpa willawarkanchisapa Jesukristu saserdotenchikuna kananta. Paypa killkadunpi chaylla wambranta willarkan:

“Ñukaka kanta sinchita jurashpa mana chikan layata willashkaykichu.

Kanmi kanki mana tukuyniyukta kamachikuk saserdote.”

22Chashna Tata Dios jurashpa willaptin Jesukristu Moisespa kamachikunankunamanta ashwan allita atipan yanapawayninchikunata.

23Levipa miraknin saserdotekuna wañuk runakuna kashpankuna suk tiempullata saserdotekuna karkansapa. Chayrayku paykunaka aypalla karkansapa. 24Chaymanta Jesukristu manana kutin wañushpana mana tukuyniyuk saserdotenchikunami. 25Chayrayku ñukanchikuna payta kreyishpa Tata Diosta ladunchaptinchikuna payka atipan uchanchikunamanta mana tukuyniyukta salwayninchikunata. Mana tukuyniyukta kawsashpa Tata Diosta mana shaykushpa roygaykan yanapawananchikunapa.

26Jesukristu Tata Diosllata kasushpa allillata rurashpa kawsarkan. Uchallikuk runakunawan kawsashpashpish mana nima uchallikukchu karkan. Chashna Tata Diosllata kasushpa kawsaptin sieluman

pusharkan paywan tantalla kawsanapa. Allininchikunapa chay laya alli kamachikuk saserdotenchikuna tiyan.

27Tukuy diya ñawpa kamachikuk saserdotekuna animalkunata wañuchirkansapa kikinkunapa uchankunamanta israel runakunapa uchankunamanta Tata Dios perdonanapa. Chaykamanka saserdotenchikuna Jesukristuka mana tukuy diyachu animalkunata wañuchin Tata Dios perdonawananchikunapa. Suk kutillami kikin munashpa kruspi wañurkan Tata Dios uchanchikunamanta perdonawananchikunapa.

28Moisespa kamachikunankuna rimarkan Levipa mirakninkuna uchallikuk runakuna kashpashpish kamachikuk saserdotekuna kanankunata. Tata Dios chay kamachikunankunata kushkanwasha chaylla wambranta jurashpa willarkan ashwan sinchi kamachikuk saserdote kananta. Payka mana nima uchallikuk kashpa mana tukuyniyuk sinchi kamachikuk saserdotenchikunami.

**Saserdotenchikuna Jesukristu
 ñukanchikunawan mushuk
 paktuta rurarkan.**

8 1Allita uyariwaychi. Allitana yachachishkaykichi *saserdotenchikuna *Jesukristu sukaman allima kashpa sielupi Tata Diospa alli ladunpi tiyarishpa yanapawaykananchikunata. 2Jesukristu kamachikuk saserdotenchikuna kashpa Tata Diospa sielupi wasinmanta yanapawaykanchisapa. Chay alli wasinta Tata Dioslla rurarkan. Manami runakunachu rurarkan. 3Tata Dios ñawpa kamachikuk saserdotekunata akllarkan ofrendakunata wañuchidu animalkunata payta kunankunapa. Chayrayku Jesukristupish ofrendakunata kukunan tiyan. 4Kunanka Jesukristu mana *Levipa miraknin kashpa kay allpapi kashpaka mana saserdotechu

kanman. Kay allpapi aypa saserdotekuna tiyan *Moisespa kamachikunankunata kasushpa wañuchidu animalkunata Tata Diosta kunankunapa. Jesukristuka mana chay laya saserdotechu.

⁵Ñukanchikuna dibujuta kawashpa pishillata riksinchisapa ima layami chay dibujadu nishpa. Chashnallami ñawpa tiempu Sinai urkupi Tata Dios Moiesta yachachirkan imashnami saserdotekuna animalkunata wañuchinkasapa nishpa. Chay saserdotekuna animalkunata wañuchishpa dibujutashina rurashpa tukuy runakunata yachachirkansapa imashnami Jesukristu wañunka nishpa. Moises *Tata Diospa wasinta ruranayaykaptin Tata Dioska willarkan: “Allita uyariway. Wasinita tukuy layayukta iden kay urkupi kawachishkaynitashina ruray.”

⁶Animalkunata wañuchik saserdotekunamanta saserdotenchikuna Jesukristuka sukaman ashwan allita yanapawanchisapa. Mushuk layata ñukanchikunawan paktuta rurashka Tata Dioswan tantanachiwananchikunapa. Jesukristu wañushkanrayku Tata Dios willawanchisapa chay ñawpa kamachikunankunamanta ashwan allita yanapawananchikunata. Jesukristu mushuk paktuta ñukanchikunawan rurarkan salvawananchikunapa. ⁷Chay ñawpa awilunchikuna Moisespa kamachikunankunata allita kasushpa salvanakuyta atipaptinkunaka Jesukristu mana mushuk paktuta ñukanchikunawan ruranmanchu karkan. ⁸Chay ñawpa awilunchikuna mana allita rurashpa kawsashkankunarayku Tata Dioska willarkansapa:

“Suk tiempukaman ñukaka
*Israelpa mirakninkunawan
Judapa mirakninkunawan
mushuk paktuta rurasha.

⁹Mushuk paktuta rurashpayni mana ñawpa awiluykichiwan paktuta rurashkaynishinanachu rurasha.

Ñawpa tiempu Egipto llaktamanta awiluykichita kuyashpayni llukshichimurkanisapa.

Chashna llukshichimuptinipish mana munarkansapachu rurashkayni paktuta kasuyta.

Chayrayku manana yanaparkanisapanachu.

¹⁰Suk tiempu washan kankunapa miraknikichiwan mushuk paktuta rurashpa paykunata yuyachisha allita rurashpa kawsanankunapa. Shunkunkunapi munachisha ñukata kasuwashpa kawsanankunapa. Ñukaka paykunapa Tata Diosninmi kasha.

Paykunaka wambraynikunami kankasapa.

¹¹Tukuy chay wambraynikuna taksha atun riksiwankasapa. Manana ni pi llaktamasinkunata familyankunata yachachinkasapanachu ñukata riksiwanankunapa.

¹²Uchankunamanta perdonashasapa. Manana nima uchankunata yuyashanachu.”

¹³Tata Dios chayta willawashpanchikuna yachachiwanchisapa manana chay ñawpa rurashkan paktuta yuyanantana. Chay ñawpa rurashkan paktuka mawkayashkanami. Manami ni pita yanapanchu. Mana ashwannachu illan tukunanpa. Chayrayku Tata Dios ñukanchikunawan mushuk paktuta rurashka.

**Tata Dios yachachiwanchisapa
imashnami payta
kuyashunchisapa nishpa.**

9 ¹Tata Dios ñawpa tiempu *israel runakunawan paktuta rurashpa yachachirkansapa imashnami rurashkankuna wasipi payta kuyankasapa nishpa.

²*Tata Diospa wasin ukupi ishkay kuartukuna tiyarkan. Suknin kuartupi kanchis brasuyuk lampara karkan. Chaymanta chaypi mesa sawanpi Tata Diosta kushkankuna pankuna karkan. Chay kuartupa shutin karkan “Tata Diosta Kuyanankuna Kuartu.”

³Chaymanta suk alli awadu llachapa washanpi suk kuartu tiyarkan. Chay kuartupi kamachikuk *saserdotella Tata Dioswan tinkunakuk. Chayrayku shutin karkan “Tata Dioswan Tinkunakuna Kuartu.” ⁴Chay alli awadu llachapa ladunpi kuriwan tupadu taksha *altar tiyarkan chaypi mishkillla asnakta rupachinankunapa. Chaymanta chay alli awadu llachapapa washan kuartupi suk kaja tiyarkan. Chay kaja ukunpi washanpi kuriwan tupadu karkan. Chay kuriwan tupadu kaja ukunpi kurimanta ruradu puyñu tiyarkan. Chay puyñu ukunpi suk tipi ñukñuk likidu sielumanta urmadu mikuna tiyarkan. Chaymanta chay kaja ukunpi Aronpa wiñashkan bastonnin tiyarkan. Chaymanta chay kaja ukunpi Tata Diospa killkadu kamachikunan tablakuna tiyarkan. ⁵Chay kaja sawanpi ishkay kurimanta ruradu llipyak likidu *angelkunashina tiyarkan. Chay angelkunapa rikrankuna chay kajata arkaksapa. Chay angelkuna chawpinmanta Tata Dios kamachikuk saserdote-wan parlak. Manana chaykunata yachachinayaykichinachu.

⁶Tata Dios ñawpa awilunchikunata willarkansapa tukuy chaykunata ruranankunapa. Tukuyta rurashkankunawasha chay primeru kuartupi tukuy diya saserdotekuna yaykuksapa Tata Diosta sirvishpa kuyanankunapa.

⁷Chaymanta chay alli awadu llachapa washan kuartu ukupi suk kutilla kada wata kamachikuk saserdotella yaykuk. Chaypi yaykushpa animalkunapa

yawarninta apak kikinpa llaktamasinkunapapish mana yuyashpa uchallikushkankunata Tata Dios perdonanankunapa.

⁸Chaywan Tata Diospa Espiritun yachachiwanchisapa kay allpapi Tata Diospa wasin tiyaptinra saserdotekunalla yaykunankunapa. Tata Dios mana munarkanchu chay washan uku kuartupi mana saserdote runakuna yaykunankunapa.

⁹Tata Dios tukuy chaykunata rimashpa allita ñukanchikunata yachachiwanchisapa. Chay runakuna ofrendakunata wañuchidu animalkunata Tata Diosta kushpapish mana yacharkansapachu Tata Dios perdonanankunata paywan kushikushpa kawsanankunapa.

¹⁰Chay runakunaka yuyarkansapa suk mikunallata mikushpa suk upyanallata upyashpa tukuy laya tiyakta mayllashpa Tata Diosta kushichiykanankunata. Chaykunata rurarkansapa Tata Dios mushuk paktuta ruranankaman.

**Jesukristu kamachikuk
saserdotenchi kashpa wañurkan
uchanchikunamanta
pichawananchikunapa.**

¹¹Kunanka *Jesukristuka ñami shamushkana. Chaymanta sieluman kutishpa Tata Diospa wasinpi yaykurkan ñukanchikunapa kamachikuk saserdotenchikuna kananpa. Chashna saserdotenchikuna kashpa sukaman tukuy layapi yanapawanchisapa. Tata Diospa wasin mana kay allpapi kaptin runakuna mana rurarkansapachu. Tata Dios chay sielupi wasita rurashka kaptin kay allpapi wasinmanta sukaman ashwan allimami.

¹²Jesukristu mana chivukunapa beshekukunapa yawarninta apashpachu sielupi Tata Diospa kawsananpi yaykur-

kan. Payka kruspi wañushpa kikinpa yawarninta ichashkanrayku suk kutilla chaypi yaykurkan mana tukuyniyukta kawsananpa. Chashna sielupi yaykuptin Tata Dios uchanchikunamanta perdonawanchisapa mana tukuyniyukta sielupi kawsananchikunapa.

¹³Ñawpa tiempu saserdotekuna torokunapa chivukunapa yawarninwan, rupachidu beshekupa uchpanwan runakunata chakchuksapa. Chashna chakchuptinkuna chay runakuna Tata Diospa ñawpakninpi allimana karkansapa atipanankunapa Tata Diosta kuyayta. ¹⁴Chaykamanka Jesukristu yawarninta ichashkanrayku ashwan allita atipan uchanchikunamanta pichawayninchikunata. Mana tukuyniyuk Tatan Diospa Espiritun Jesukristuta yanapaptin payka mana uchayuk kaykashpa Tata Diosta kasushpa kruspi wañurkan. Yawarninta ichashpa uchanchikunamanta perdonawanchisapa amana kikinchikunapa munananchikunata rurashpa kawsananchikunapa. Chashna perdonawaptinchikuna atipanchisapa mana tukuyniyukta kawsak Tata Diosninchita sirvishpa kawsayta.

¹⁵Jesukristu wañushkanrayku Tata Dios atiparkan runakunawan mushuk paktuta rurayta. Jesukristu wañushkanrayku Tata Dios atiparkan chay ñawpa kamachikunankunata kasushpa kawsak runakunatapish uchankunamanta perdonayta. Chay akllashkan runakunata atiparkan sieluman pushayta paywan tantalla kawsanankunapa.

¹⁶Runakuna manarapish wañushpara suk killkaduta ruransapa rimanankunapa pikunapami tukuy tiyapunankuna kiparinka nishpa. Chaymanta chay runa wañuptin chay killkadupi shutin churadu runakunapa tukuy layankuna kiparin. ¹⁷Chay runa wañuptinra chay

killkadupi shutin churadu runakuna tiyapunankunata chaskinsapa. Chay runa kawsaptinra manara ni pi tiyapunankunata chaskinkarachu.

¹⁸Chayrayku Tata Dios ñawpa paktuta ruraptin saserdotekuna animalkunata wañuchishpa yawarninkunata ichachirkansapa. ¹⁹Chaypina Moises tukuy runakunata Tata Diospa tukuy kamachikunankunata yachachikushkanwasha puka lanata isopo kaspi ramapi wankurkan. Chay wankudu ramata wañuchidu beshekukunapa chivukunapa yawarnin yakuwan chakrudupi ñuyuchirkan. Chaymanta chaywan chay killkadu libruta tukuy runakunata chakchurkansapa. ²⁰Chay runakunata chakchushkanunawasha Moiseska willarkansapa: “Kay yawarwan kankunata chakchuptini yachankichi Tata Dios kankunawan alli paktuta rurashkanta.”

²¹Chaymanta Moises Tata Diospa wasinta chay wasinpi sirvinan tiyakkunata chay yawarwan chakchurkan. ²²Tata Dios kamachikunankunata Moiesta kushpa yachachikurkan yaka tukuy layata yawarwan chakchudu kashpara payllapa kananpa. Chay runakuna animalkunata wañuchishpa yawarninta ichaptinkunara Tata Dios uchankunamanta perdonaksapa.

**Jesukristu wañurkan
uchanchikunamanta
perdonawananchikunapa.**

²³Chayrayku alli karkan ñawpa saserdotekuna animalkunata wañuchishpa yawarninwan tukuy layata tukuy runakunata chakchunankunapa. Chashna chakchuptinkuna Tata Diospa ñawpakninpi allimana karkansapa. Chay saserdotekuna animalkunapa yawarninwan chakchushpankuna yachachikuykarkansapa Jesukristu shamunanta wañuk yawarninta

ichanapa. Tata Diospa wambran wañushpa yawarninwan chay animalkunapa yawarninmanta ashwan allita pichawanchisapa. Chashna Jesukristu wañushpa yawarninta ichaptin Tata Dios perdonawashpanchikuna kawsanan sielupi yaykuchiwanichisapa.

²⁴Jesukristu wañushkanwasha mana runakuna rurashkan Tata Diospa wasinpichu yaykurkan. Chay allpapi Tata Diospa wasinka yuyachiwanichisapa sielupi kawsanan wasita. Jesukristu wañushkanwasha sielullaman yaykukpacha rirkan. Chaypi yaykushpa kunanka Tata Diosta ñukanchikunapa royan.

²⁵Ñawpa kamachikuk saserdotekuna tukuy wata chay Tata Diospa wasin ukupi animalpa yawarninta apashpa yaykuxsapa. Jesukristuka manami chashnachu yaykurkan. Payka suk kutillami wañurkan sielupi Tata Diospa wasinpi yaykunapa. ²⁶Jesukristu tukuy wata saserdotekunashina Tata Diospa wasinpi yaykuptinka kay allpata rurashkanmantapacha aypa kuti wañunman karkan. Payka manami aypa kutichu wañurkan. Tata Dios munashkan tiempu kay allpaman suk kutilla shamurkan kruspi wañunanpa uchanchikunamanta perdonawananchikunapa.

²⁷Tukuy runakuna suk kutilla wañunanchikuna tiyan. Chaymanta wañushkanchikunawasha Tata Dios willawashunchisapa allitachu manachu rurashkanichisapa nishpa. ²⁸Jesukristupish suk kutilla wañurkan uchanchikunamanta perdonawananchikunapa. Chaymanta ishkanin kuti shamunka tukuy payta shuyashpa kawsakkunata Tata Diospa kawsananman pushawananchikunapa. Manana shamunkanachu uchanchikunamanta perdonawakninchikunana.

Jesukristu wañushkanrayku manana animalkunata wañuchinchisapanachu Tata Dios perdonawananchikunapa.

10 ^{1*}Moisespa kamachikunankuna ñawpa runakunata yuyachirkan-sapa suknin diya *Jesukristu wañushpa uchankunamanta salvanankunapa. Chay runakuna watan watan animalkunata wañuchishpankunapish mana yacharkansapachu Tata Dios perdonanankunata paywan kushikushpa kawsanankunapa. ²Chay runakuna uchankunamanta perdonadu kashpankunaka manana yuyanaku nmansapanachu uchasapa kanankunata. Manana animalkunata wañuchinmansapanachu Tata Dios uchankunamanta perdonanankunapa. ³Kada wata chay runakuna animalkunata wañuchishpa yuyaksapa uchasapa kanankunata. ⁴Mana chivukunapa nima torokunapa yawarninkunaraykuchu Tata Dios atiparkan uchankunamanta perdonayta. ⁵Chayrayku kay allpaman Jesukristu shamushpa Tatan Diosta willarkan:

“Kanka mana munankichu runakuna animalkunata wañuchishpa kushunankunapa.

Chayrayku kay allpaman kachamuwashkanki runa kanaynipa.

⁶Runakuna uchankunarayku animalkunata wañuchishpa rupachishpankuna ofrendakunata kushushpa mana kushichishunkisapachu.

⁷Chayrayku willashkayki: ‘A, Tatayni Dios, killkadu rimanayki rimashkanshina kaypi kani munanaykita ruranaynipa.’”

⁸Jesukristu chayta rimashpa yachachiwanichisapa chay runakuna uchankunarayku wañuchishkankuna animalkunata rupachishpa mana Tata Diosta

kushichiykanankunata. Moisespa kamachikunampi animalkunata wañuchinankunapa rimashka kaptinpi chaykunaka mana nima Tata Diosta kushichirkansapachu.

⁹Chaymanta Jesukristu Tata Diosta willarkan: “Allpaman shamushkani munanaykita rurak.” Chayta rimashpa yachachiwanchisapa Tata Dios manana munanantana ñawpashina animalkunata wañuchinankunapa. Munarkan Jesukristu wañunanpa runakunata uchankunamanta perdonanankunapa. ¹⁰Jesukristu Tata Diospa munananta rurashpa suk kutilla kruspi wañurkan amana kashkan wañunanpa. Pay wañuptin Tata Dios perdonawanchisapa payllapa kananchikunapa.

¹¹Diyan diyan *saserdotekuna *altar ñawpakpi shayarinsapa kuti kuti animalkunapa yawarninta Tata Diosta kunankunapa. Chashna kuti kuti Tata Diosta kuptinkunapish payka mana uchankunamanta perdonansapachu. ¹²Chayrayku suk kutilla Jesukristu wañurkan runakunata uchankunamanta perdonanankunapa. Wañushkanwasha Tatan Diospa alli ladunpi tiyarirkan. ¹³Kunanka chaypi tiyarishpa shuyaykan Tata Dios tukuy payta chiknik runakunata saru saru ruranapa payta kasunankunapa. ¹⁴Suk kutilla Jesukristu wañurkan uchanchikunamanta perdonawananchikunapa. Kunanka perdonadu kaptinchikuna Tata Dios yachachiwaykanchisapa allita rurashpa kawsananchikunapa. ¹⁵Tata Diospa Espiritun chashnalla willawanchisapa:

¹⁶ “Tata Dios chay ñawpa runakunata willarkan:

Suk tiempu washa ñukaka kankunapa miraknikichiwan mushuk paktuta rurasha.

Paykunataka yuyachisha munanaynita rurashpa kawsanankunapa.

Shunkunkunapi munachisha ñukata kasuwashpa kawsanankunapa.

¹⁷ Mana kutin uchankunata yuyashanachu.”

¹⁸Tata Dios chayta rimashpa uchanchikunamanta perdonawaptinchikuna manana animalkunata wañuchinanchikunachun tiyan perdonawananchikunapa.

Akuychi Tata Diosta ladunchaypachi.

¹⁹Wawkinikuna, paninikuna, Jesukristu wañushpa yawarninta ichashkanrayku atipanchisapa Tata Diospa ñawpakninpi mana manchakushpa yaykuya paywan tantalla kawsananchikunapa. ²⁰Jesukristu wañushkan oras Tata Dios wasinpi chay uku kuartupi arkanan lllachapata llikirkan. Chayta llikishpa yachachiwanchisapa atipananchikunata paypa ñawpakninpi chayayta.

²¹Kunanka Señorninchi Jesukristu kamachikuk saserdotenchikuna kashpa Tata Diospa kawsananpi kamachikuykan. ²²Chayrayku tukuy shunku payta allita kreyishpanchikuna akuychi Tata Diosta ladunchaypachi. Mana allita rurashpanchikunaka akuychi Tata Diosta roygaypachi perdonawananchikunapa. Uchanchikunata wanashpa chuya chuya armakudushina akuychi Tata Diosta ladunchaypachi. ²³Yachanchi Tata Dios tukuy willawashkanchikunata ruranata. Chayrayku akuychi mana manchakushpa Jesukristu salvawananchikunata parlakuypachi.

²⁴Akuychi yuyaypachi imashnami sukwan sukwan yanapanakushunchisapa nishpa allita kuyanakushpa allita rurashpa kawsananchikunapa. ²⁵Akuychi sukwan sukwan animuchinakupachi tantanakuya Tata Diosta kuyananchikunapa. Yachaykashpa Señorninchi

Jesukristu utka shamunanta ama munaypachichu sukkunashina mana tantanakushpa kawsayta.

Tata Dios mana kasunayak runakunata kastigankasapa.

²⁶Tata Diospa rimananta allita yachaykashpa tukuy shunku munashpa uchallikushpalla kawsaptinchikunaka Jesukristu uchanchikunamanta mana perdonawanchisapachu. Jesukristu mana perdonawaptinchikunaka mana ni pi wañushpa atipanchu perdonawayninchikunata ²⁷Jesukristuta mana nima layapi kreyinayaptinchikunaka manchana laya rawrak ninapi Tata Dios kastigawashunchisapa. Chaypi tukuy payta chiknik runakunata kastigankasapa.

²⁸Maykan runa Moisespa kamachikunankunata mana nima layapi kasunayaptin ishkay kimsa runakuna chataptinkunara awtoridarkuna willankasapa mana llakichishpa wañuchinankunapa.

²⁹¿Manachu kreyinkichi Tata Diospa wambran Jesukristuta rabyachik runakunata ashwan sinchita kastiganankunata? Jesukristu wañushpa yawarninta ichashkanrayku Tata Dios ñukanchikunawan paktuta rurarkan uchanchikunamanta perdonawananchikunapa. Chay runakunaka rimansapa Jesukristu ichashkan yawar mana nimapa alli kananta. Chashna rimashpa kuyawakninchi Tata Diospa Espirituntapish rabyachinsapa. Chayrayku Tata Dios paykunata sukaman kastigankasapa.

³⁰Yachanchisapa Tata Dios rimashkanta: “Ñukalla mana alli rurak runakunata kastigashasapa. Ñukalla uchankunarayku kastigashasapa.” Chaymanta rimarkan: “Ñukami tukuy mana alli rurak wambraynikunatapish kastigasha-

sapa.” ³¹Mana tukuyniyuk kawsak Tata Diospa kastigunka sukaman manchana layami.

Sufrishpanchikunapish akuychi mana sampayashpalla Tata Diospa munananta rurashpa kawsaypachi.

³²Allita yuyaychi ñawpa tiempu Jesukristu yachachikushkanta kreyishpaluspishina kawsashkaykichita. Jesukristuta kreyishkaykichirayku sukaman sufrishpaykichipish allita kreyishpalla kawsashkankichi. ³³Aypa runakuna kawashushkankichi chiknishuk runakuna suk kankunata mana allikunata willashushpaykichisufrichishuptikichi. Chaypina suk kankuna chay sufrichidu wawkikichita llakichishpa yanapashkankichi.

³⁴Chaymanta karselpi wichkadu wawkikichita llakichishpa yanapashkankichi. Chiknishuk runakuna tiyapushuknikichita kichushuptikichipish mana piñakushpaykichi kushikushpalla Jesukristuta kreyishpa kawsashkankichi. Yachankichi Tata Dios kawsanan sielupi kankunapa ashwan alli mana tukuyniyuk tiyapushunaykichita. ³⁵Yachashpaykichi paywan tantalla kushikushpa mana tukuyniyukta kawsanaykichita ama kreyikunaykichimanta sampayaychichu. ³⁶Sufrishpaykichipish mana shaykushpa payllata kreyinaykichi tiyan paypa munananta rurashpa kawsanaykichipa. Paypa munananta rurashpa kawsaptikichi Tata Dios tukuy rimashkanta rurashpa sielumana pushashunkichi. ³⁷Tata Dios killkadunpi riman:

“Salvashuknikichi mana unayashpa utkana shamunka.

³⁸Ñukata kreyiwashpaykichi ñukawan tantalla kushikushpa kawsankichi.

Ñukamanta ashushpaykichika manami kushichiwankichichu.”

³⁹Ñukanchikunaka mana Tata Diosmanta ashunchisapachu ama rawraykak ninaman rinanchikunapa. Jesukristuta kreyishpanchikuna allita yachanchisapa sieluman rinanchikunata Tata Dioswan mana tukuyniyukta kawsak.

Aypa runakuna Tata Diosta tukuy shunku kreyishpa kawsarkansapa.

11 ¹Tata Diosta allita kreyishpa kawsashpanchikuna allita yachanchisapa tukuy willawashkanchikunata ruranta. Chay willawashkanchikunata mana kawashpanchikunapish yachanchisapa mana llulla kananta.

²Tata Dios ñawpa awilunchikunata willarkansapa alli rurak runakuna kanankunata payta allita kreyishkankunarayku.

³Ñukanchikunapish Tata Diosta kreyishpanchikuna allita yachanchisapa pay rimashpalla tukuy laya tiyakta rurashkanta. Payka mana tiyakmanta tukuy laya kawananchikunata rurarkan.

⁴Abel Tata Diosta kreyishpa allima ovejanta wañuchishpa payta kuyashpa kurkan. Wawkin Kayinpa ofrenda kushkanmanta ashwan alli ofrendata kurkan. Chayrayku Tata Dios ofrendanta chaskishpa willarkan alli rurak kananta. Chashna Abel allita Tata Diosta kreyishpa kushichishpa wañudu kashpapish kunankaman yuyachiwanchisapa payshina Tata Diosta kreyishpa kawsananchikunapa.

⁵Enokpish Tata Diosta allita kreyishpa kawsashkanrayku sieluman kawsakllata pusharkan. Payka mana wañurkanchu. Chashna Tata Dios sieluman pushashka kaptinna manana ni pi allpapika kawarkansapanachu. Rimananpi willawanchisapa manarapish Tata Dios pushaptin payta kushichishpa kawsashkanta.

⁶Mana ni pi Tata Diosta atipanchisapachu kushichiyta mana payta kreyishpanchikuna. Paywan kawsayta munashpanchikunaka kreyinanchikuna tiyan Tata Dios tiyananta. Chaymanta kreyinanchikuna tiyan Tata Diosta maskaptinchikuna yanapawananchikunata.

⁷Noepish Tata Diosta kreyishpa kawsarkan. Tata Dios paytaka willarkan manllaybata yaku llokllananta. Manara ni suk kuti llokllananta kawashpapish Noeka Tata Diosta kreyishpa atun barkuta rurarkan. Chay barkupi llokllakuk yakumanta familyanta salvarkan. Chay atun barkuta ruraptin-pish runamasinkuna mana kreyirkansapachu Tata Dios kastiganankunata. Chayrayku sipikushpa wañurkansapa. Noe Tata Diosta kreyishkanrayku Tata Dios willarkan alli rurak runa kananta.

⁸Chaymanta Tata Dios awilunchi Abrahamta willarkan alli llaktata kunanta. Chashna Tata Dios willaptin Abrahamka allita kreyishpa llaktanmanta llukshirkan Tata Dios willashkan llaktaman rinanpa. Llukshishpa manara yacharkanrachu maymanmi riykan nishpa. ⁹Chaymanta Tata Dios willashkan llaktapi chayashpa chay llaktaka manara payparachu karkan. Chay llaktapi manara terrenuyuk kashpara Tata Dios kunanta kreyishpa millwamanta awadu raku llachapawan ruradu wasipi kawsarkan. Tata Dios Abrahamta wambran Isakta ñetun Jakobotapish willarkansapa chay llaktata kunankunapa. Chashna willashka kaptin paykunapish Tata Diosta kreyishpankuna millwamanta awadu raku llachapawan ruradu wasikunapi kawsarkansapa. ¹⁰Chay laya ruradu wasipi kawsashpa Abrahamka mana tukuyniyuk sielupi tiyak mana wakllik llaktaman shuyaykarkan riyta. Chay llaktata Tata Dios rurarkan.

¹¹Chaymanta Tata Dios Abrahamta willarkan warmin Sara wawayananta. Chaypina Sara mana niman suk wawayuk kashpa vieja kaykashpapisth kreyirkan Tata Dios alli rurak kashpa willashkanta rurananta. Chayrayku Tata Dios Sarata yanaparkan wawayanapa. ¹²Abrahampa wambrayan tiempu pasashka kaptinpush Sara paypa wambran Isakta wawayarkan. Chaymanta Isakmanta luserkunashina atun kocha mañanpi playakunashina mana yupaypa layata sukaman aypata mirarkansapa.

¹³Manara Tata Dios willashkanta kuptinkunara chay ñawpa awilunchikunaka wañunankuna diyakaman kreyirkansapa Tata Dios willashkanta ruranapa. Chayta kreyishpankuna kushikushpa karullamanta chay llaktata kawakshina yuyanakurkansapa. Chayrayku kay allpapi kawsashpara mana llaktayukshina kawsarkansapa. ¹⁴Chashna mana llaktayukshina Tata Diosta kreyishpalla kawsashpankuna tukuy pita entiendichirkansapa sielupi kawsanan llaktankunaman riykanankunata. ¹⁵Mana chay llukshimushkankuna llaktallamanchu kutinayarkansapa. Chay llaktaman kutinayashpankuna chayman kutinmansapa karkan. ¹⁶Paykunaka chay ashwan alli sielupi llaktaman munarkansapa riyta. Chayrayku Tata Dios sielupi alli llaktankunata rurashka. Mana pinkakushpa paykunata willarkansapa Tata Diosninkuna kananta.

^{17,18}Chaymanta Tata Dios Abrahamta willarkan chaylla wambran Isakta wañuchishpa kunanpa. Chashna willaptin Abrahamka kreyirkan Tata Dios willashkanta ruranapa. Yacharkan chay wambran Isakmanta aypa mirakninkuna tiyananta. Chayrayku Tata Diosta kreyishpa wambranta payta

kushpa mana michashpa wañuchinayarkan. ¹⁹Abrahamka yacharkan Isak wañuptin Tata Dios atipananta kawsachimuyta. Tata Diosta allita kreyiptin chay wambranta wañudu kashkanmantashina kawsachimurkan.

²⁰Chaymanta Isakpish Tata Diosta kreyishpa wambrankuna Jakobota Esawta willarkansapa Tata Dios mirakninkunata sukaman yanapanankunata.

²¹Jakobopish wañunayaykashpa Tata Diosta kreyishpa wambran Josepa ishkantin wambrankunata willarkansapa Tata Dios yanapanankunata. Chaypina bastoninpi kimikushpa Tata Diosta kuyarkan.

²²Josepish wañunayaykashpa Tata Diosta kreyishpa wawkinkunata willarkan suk tiempukaman tukuy *israel runakuna Egipto llaktamanta llukshinankunata. Kamachirkansapa llukshishpankuna tullunkunata apanankunapa Tata Dios willashkan llaktapi pampak.

²³Chaymanta Moises nasishkan tiempu sinchi kamachikuk runa kamachikurkan tukuy ullku wambrakunata wañuchinankunapa. Chashna kamachikuptinpush Moises nasiptin tatan maman Tata Diosta allita kreyishpa chay kamachikuk runata mana kasurkansapachu. Alli wambra kananta kawashpankuna kimsa killata pakarkansapa ama ni pi wañuchinapa.

²⁴Moises runa kashpana Tata Dios yanapananta allita kreyishpa manana munarkannachu kamachikuk runapa shipashninpa wiwachun kayta.

²⁵Yacharkan chay mandakukpa ñetun kashpa suk tiempullata atipananta kushikushpa mana allita rurashpa kawsayta. Chayrayku Tata Diospa wambrankunawan tantalla sufrishpapisth munarkan paykunallawan

kawsayta. ²⁶Egipto llaktapi kiparish-paka Moiseska kullkisapa kanman karkan. Chashna kaptinpih Moiseska yacharkan Tata Dios suk salvakuk runata kachamunanta. Chayrayku yuyarkan ashwan alli kananta Tata Diospa wambrankunawan tantalla sufrinanpa. Munarkan Tata Dios sieluman pushananta kushikushpalla paywan tantalla kawsananpa.

²⁷Moises Tata Dios kuydananta kreyishpa chay kamachikuk runa piñakunanta mana manchashpa Egipto llaktamanta llukshirkan. Tata Diosta mana kawashpapih iden kawakshina allita mana shaykushpa payllata kreyishpalla kawsarkan. ²⁸Tata Dios salvanankunata kreyishpa *Paskua fiestata rurarkan. Tukuy israelmasinkunata yachachirkan oveja wawankunata wañuchishpa yawarninwan wasin punkunkunata chakchunankunapa. Chay yawarta kawashpa Tata Diospa *angelnin israel runakunapa piwi wambrankunata mana wañuchirkansapachu.

²⁹Chaymanta israel runakuna Tata Diosta kreyiptinkuna chay atun Puka Yakuta rakinachishpa ñanta rurarkan purinankunapa. Chaymanta Egipto runakuna katishpankuna chay ñanta riykaptinkuna Tata Dios yakuta wichkanchirkan. Chaypina sipikurkansapa.

³⁰Chaymanta israel runakuna Tata Diosta allita kreyishpankuna kanchis diyata Jeriko llaktapa vueltrashnintinta purirkansapa. Chashna puriptinkuna kanchisnin diya chay llaktapa pirkankuna tikrarkansapa.

³¹Chaymanta waynandera warmi Rahab Tata Dios salvananta kreyishpa Jerikopi chapakuk rik ish kay israel runakunata pakarkansapa. Chayrayku israel runakuna chay Jerikopi mana Tata Diosta kreyinayak runakunata

wañuchishpankuna mana paytaka wañuchirkansapachu.

³²Tiyanllara aypa Tata Diosta kreyik runakunapa willanaynipa. Tiempu pishin Gedeonpa Barakpa Samsonpa Jeptepa Davidpa Samuelpa Tata Diospa rimananta yachachikukkunapa willanaynipa. ³³Chay runakuna Tata Diosta allita kreyishpa makanakushpa llaktakunata kichukurkansapa. Sukkunaka kuskata kamachikuksapa. Sukkunaka Tata Dios willashkankunata chaskirkansapa. Sukkunaka kawarkansapa Tata Dios pumakunapa shiminkunata wichkapuptinkuna ama wañuchinankunapa.

³⁴Tata Dios yanapaptin sukkunaka manllayba rawraykak ninata wañuchirkansapa. Sukkunaka kishpirkansapa ama chiknik runakuna ish kay filuyuk machetiwan wañuchinankunapa. Sukkunaka sampayadu kaptinkuna Tata Dios sinchiyachirkansapa. Sukkunaka chiknik runakunawan sukaman makanakushpankuna atiparkansapa paykunata kallpachiyta. ³⁵Tata Diosta kreyik warmikuna kawarkansapa Tata Dios wañudu wawankunata kawsachimuptinkuna.

Chaymanta chiknik runakuna wañuchinankaman sukaman sufrichiptinkunapish sukkuna manami munarkansapachu Tata Diosta negayta. Yacharkansapa wañushpa sielupi Tata Diospa kawsananman rinankunapa chaypi ashwan allita kawsak. ³⁶Sukkunata asichirkansapa. Sukkunata makarkansapa, kadenawan watarkansapa, karselkunapi wichkarkansapa. ³⁷Sukkunata ruminchashpa wañuchirkansapa. Sukkunata chawpinkunapi tipishpankuna sukkunata ish kantin ladu filuyuk machetiwan wañuchirkansapa. Sukkunata wasinkunamanta karkurkansapa kayta chayta purinankunapa.

Ovejakunapa chivukunapa karapankunawan llachapakuksapa. Paykunata rikchak layapi sufrichiksapa. Mana nimayuk llakidu kawsarkansapa.

³⁸Chakidu chunlla pampakunapi sachakunapi pantakudushina chayta chayta purirkansapa. Machaykunapi allpa uchkkunapi kawsarkansapa. Mana allichu karkan chay Tata Diosta kreyik runakuna mana alli rurak runakunawan kawsanankunapa.

³⁹Chay runakuna Tata Diosta allita kreyishpa kawsashkankunarayku payka willarkansapa alli rurak kashkankunata. Chashna willaptinkunapish kay allpapi kawsashpankuna manara kawarkansaparachu Tata Dios willashkankunata ruraptin. ⁴⁰Tata Dios ñukanchikunata yuyawashpanchikuna munarkan chay ñawpa kreyikuk runakuna *Jesukristu shamunanta shuyanankunapa. Chaypina Tata Dios paykunata ñukanchikunawan tantallata pushawashunchisapa paywan sielupi kawsananchikunapa.

Sufrishpanchikunapish Jesukristuta kreyishpa kawsaypachi.

12 ¹Chashna chay runakuna sukaman allita Tata Diosta kreyishpa kawsaptinkuna akuychi paykunashina payta allita kreyishpa kawsaypachi. Kallpak runa ñawpayta munashpa mana suni llachapayukchu kallpan atipananpa allita kallpayta. Ñukanchikunapish akuychi tukuy uchanchikunata wanaypachi atipananchikunapa mana shaykushpa Tata Diosta kreyishpa kawsayta.

²Akuychi allita yuyaypachi Señorninchi *Jesukristu kruspi pinkakuna layata sufrishpa wañushkanta. Payka pinkakuna layata sufrishpa wañunanta yachashpapi munarkanlla wañuyta. Yacharkan sufrishkanwasha sieluman rinanta Tatan Dioswan kushikushpa

kawsak. Chayman rishpa Tatan Diospa tiyarinan alli ladunpi tiyarirkan. Kunanka yanapawanchisapa sufrishpanchikunapish payta allita kreyishpa kawsananchikunapa.

³Chayrayku yuyaychi uchasapa runakuna Jesukristuta sukaman sufrichishkankunata. Chayta yuyashpaykichi mana shaykushpa mana sampayashpa payta kreyishpa kawsaychi. ⁴Chashna payta kreyishpa kawsashpaykichi sukaman sinchikuykanchi ama uchallikunaykichi. Sukaman sinchikushpaykichipish manara Jesukristushinarachu wañunaykichikaman sufrishkanchi. ⁵Ichará Tata Dios willashushkaykichita kunkashkanchi. Wambrankuna kaptikichi rimananpi willashunkichi:

“Munanayni wambrayni, kanta kuyashpa kastigashpayni yachachiyki ashwan allita kawsanaykipa.

Chashna kastigaptini allita kasuway. Yachachiptini ama llakishpa sampa-yaychu.

⁶Kanta kuyashpayni kastigashpa yachachiyki.

Wambrayni kanaykipa chaskishkay-nirayku kastigashkayki.”

⁷Tukuy runakuna wambrankunata kuyashpaka kastigashpa yachachinsapa. Chayrayku kankuna Tata Diospa wambrankuna kashpaykichi kastigashuptikichi kushikushpalla payllata kasuychi. ⁸Tata Dios tukuy wambrankunata kastigawashpanchikuna yachachiwanchisapa. Kankunata mana kastigashuptikichika mana deवासchu paypa wambrankuna kanchikiman.

⁹Ñukanchikuna taksha wambrankuna kaptinchikuna tatanchikuna kastigawashpanchikuna yachachiwashkanchisapa. Chashna kastigawaptinchikuna kuyashpa kasushkanchisapa. ¿Manachu sielupi

kawsak Tatanchi Diostaka ashwan allita kuyashpa kasunanchikuna tiyan paywan tantalla kawsananchikunapa? ¹⁰Suk tiempullapa kay allpapi tatanchikuna kikinkuna munanankunashina yachachi-washkanchisapa. Chaymanta Tatanchi Dios allininchipa yachachiwanchisapa payshina alli rurak kananchikunapa. ¹¹Tata Dios kastigawaptinchikuna chay ratulla llakinchisapa. Chashna kastigawaptinchikuna yachakunchisapa kushikushpa ashwan allita rurashpa kawsayta.

**Tata Diosta allita kasushpa
kawsaypachi.**

¹²Suk wawkikichi panikichi sukaman shaykushpa manana Jesukristuta katiptinkuna paykunata animuchishpa yanapaychi. ¹³Allita rurashpa kуска ñantashina puriychi shaykudu wawkikichi panikichi katishushpaykichi ama uchallikushpa mitakakushina urmanankunapa.

¹⁴Munaychi tukuy runamasikichiwan kushikushpa mana ayninakushpa kawsayta. Allita rurashpa Tata Diospa munananllata rurashpa kawsaychi. Mana paypa munananta rurashpa kawsashpaykichika mana payta kawankichichu. ¹⁵Chayrayku sukwan sukwan yanapanakuychi ama niman suk wawkikichi panikichi Tata Diosmanta ashunankunapa. Jesukristuta kreyikmasikichiwan piñanakushpa ayninakushpa kawsashpaykichi sapinmantapacha ayak likidu kaspikunashinami kankichi. Ayak likidu kaspishina kashpaykichi wawkikichi panikichi allita rurashpa kawsaykashkankunamanta sampayachinkichi.

¹⁶Ama chikan warmiwan chikan ullkuwan uchallikushpa kawsaychichu. Chaymanta ama ñawpa Esawshina yuyaychichu Tata Dios yanapanan mana alli kananta. Esawka mana nimatashina kawarkan piwi kaptin Tata Dios tukuy layapi yanapananta. Chayrayku wawkin

Jakobota suk kallana mikunallapa Tata Dios yanapananpa willashkanta rantichirkan. ¹⁷Chaymanta aypa wataku-nawashan Esawpa Jakobopa tatankuna wañunayaykaptin Esawka munarkan Tata Diosta royganana payllata yanapananpa. Chayta munaptinbish tatanka manami almitirkanchu. Esaw sukaman llakishpa wakauptinbish tatanka Tata Diosta roygarkan wambran Jakobollata tukuy layapi yanapananpa.

¹⁸Ñukanchikuna niman suk kuti ñawpa awilunchikunashinachu ninawan rawraykak Sinai urkuta ladunchashkan-chisapa. Yana likidu puyukuna chay urkuta wichkarkan. Sukaman sinchita wayrashpa lliypashpa troynarkan. ¹⁹Mananima chay urkumanta sinchita trompeta pukunanta uyarishkanchisapachu Tata Dios rimakuptin. Awilunchikuna chay trompeta pukunanta uyarishpankuna Moiesta roygarkansapa amana Tata Dios paykunata parlachinankunapa. ²⁰Sukaman manchakurkansapa Tata Dios kamachikuptin: “Suk runa suk animal kay urkuta ladunchaptin pitapish kaptin ruminchashpaykichi lansawan tuksishpaykichi wañuchinaykichi tiyan.” ²¹Moises chay urkuta sukaman manchanapa layata kawashpa rimarkan: “Ñukapish manchakuywan sukaman chukchukuni.”

²²Ñukanchikuna mana chashnachu manchakuywan kawsanchisapa. Mana tukuyniyuk Tata Diospa sielupi Jerusalem llaktanman Sion urkuman Tata Diosta kuyak waranka waranka *angelkunanman riykanchisapa. ²³Tata Diosta ñawpa kreyik runakunawan tantalla kawsak riykanchisapa. Paykunapa shutinkuna sielupi killkadu tiyan. Tata Dios tukuy runakunata willawashunchisapa allitachu manachu rurashkanchisapa nishpa. Riykanchisapa paywan sielupi kawsak. Riykanchisapa Tata Dios perdonashkan alli rurak runakunawan tantalla kawsak.

²⁴Chay ñawpa Kayin wawkin Abelta wañuchishpa yawarninta ichachiptin Tata Dios kastigarkan. Jesukristu wañushpa yawarninta ichaptin Tata Dios uchanchikunamanta perdonawanchisapa. Jesukristu wañushkanrayku ñukanchikunawan mushuk ashwan alli paktuta rurarkan. Riykanchisapa paywan tantalla kawsak. ²⁵Chayrayku akuychi yachachiwakninchi Jesukristuta allita kasushpa kawsaypachi. Chay ñawpa awilunchikuna alli yachachikuk runakunata mana kasushkankunarayku mana atiparkansapachu Tata Dios kastiganankunamanta kishpiyta. Ñukanchikunapish sielumanta shamuk yachachiwakninchi Jesukristuta mana kasushpanchikunaka manami atipashunchisapachu Tata Dios kastigawananchikunamanta kishpiyta.

²⁶Ñawpa tiempu Sinai urkumanta Tata Dios rimashpa tukuy allpata kuyuchirkan. Chaymanta kunanka willawanchisapa: “Kashkan rimashpayni mana allpallatachu kuyuchisha. Sielutapish kuyuchisha.” ²⁷Tata Dios chayta rimashpa yachachiwanchisapa tukuy kuyuchinapa laya rurashkanta kulluchinanta tukuy mana kuyuchinapa layalla kiparinanpa. ²⁸Maypicha Tata Dios kamachikun chaypi mana nima kuyunkachu. Chayrayku akuychi payta sukaman tukuy shunku agradesishpa sirviypachi. Payta kuyashpa kushichiypachi. ²⁹Tata Diosninchika rawraykak kulluchikuk ninashinami.

Tata Diosta kushichishpa kawsaypachi.

13 ¹Tukuy *Jesukristuta kreyikmasi-kichikunawan mana shaykushpa kuyanakashpa kawsaychi. ²Ama kunkaychichu wasikichipi chayak runakunata kushikushpa chaskiyta. Sukkuna wasinpi chayak runakunata chaskishpa runakuna nishpa *angelkunata chaskirkansapa. ³Yuyaychi karselpi wichkadu runakunata

yanapayta. Yuyaychi kankuna karselpi paykunawan tantalla wichkadushina kanaykichita. Sufrihidu runakunata llakichishpa yuyaychi kankunapish sufriyakashina kanaykichita.

⁴Tukuy kasaradukuna warminllawan kusanllawan kuyanakashpa kawsanakuna tiyan. Ama chikan warmiwan chikan ullkuwan uchallikushpa kawsaychichu. Tata Dios kastiganasapa chikan warmiwan chikan ullkuwan uchallikushpa kawsakkunata. Mana kasarashpara uchallikukkunatapish sukaman kastigankasapa.

⁵Tata Dios willawashkanchisapa: “Ñukaka mana kunkashkaykichichu nima sakishkaykichichu.” Chayrayku ama sukaman kullkiyayta munaychichu. Tiyapushuknikichillawan kushikushpa kawsaychi. ⁶Chashna Tata Dios mana sakiwaptinchikuna mana manchakushpa atipanchisapa willayta:

“Tata Dios yanapawaptin mana ni pita manchanichu.

¿Imatafí runamasini rurawanman?”

⁷Tata Diospa rimananta yachachishushpaykichi yanapashuknikichita allita yuyaychi. Paykuna allita rurashpa kawsashkankunata yuyaychi paykunashina allita Jesukristuta kreyishpa kawsanaykichipa. ⁸Kayna kunan kaya Jesukristu chay layallami kawsan. Tukuy tiempu idenllata ruran. ⁹Chayrayku ama munaychichu chikan laya llulla yachachikunata kasuyta. Ashwan alli kanman Tata Diosta allita kuyashpalla kawsanaykichipa. Awilunchikunaka *Moisespa kamachikunankunata kasushpalla mana atiparkansapachu Tata Diosta kushichiyta. Chayrayku ama yuyaychichu mikunata mikushpa mikunata sasishpa Tata Diospa munananta ruraykanaykichita.

¹⁰Jesukristu kruspi wañushkanrayku Tata Dios perdonawanchisapa. Jesukristu wañushka kaptin ñukanchi-

kuna manana animalkunata wañuchishpanachu Tata Diosta sirvinchisapa.

Chayrayku chay ñawpa *saserdotekuna manana atipansapanachu animalkunata wañuchishpa Tata Diosta kushichiya.

¹¹Kamachikuk saserdote animalkunata wañuchishpa yawarninta apashpa *Tata Diospa wasinpi yaykuk payta kuk. Yawarta kuptin Tata Dios uchankunamanta perdonarkansapa. Chaymanta chay wañuchidu animalkunata llakta washaman aparkansapa chaypi tukuyta rupachinankunapa. ¹²Jesukristupish Jerusalem llakta washapi wañurkan kikinpa yawarninta ichashpa uchanchikunamanta perdonawananchikunapa. ¹³Jesukristu Tata Diospa munananllata rurashpa kawsaptin runakuna sufrichirkansapa. Ñukanchikunapish ñawpa amañananchikunata kunkashpa akuychi Jesukristushina kushikushpalla sufriypachi.

¹⁴Kay allpapi mana unaytachu kawsashunchisapa. Shuyaykanchisapa mana tukuyniyuk Tata Diospa llaktanman riyta. ¹⁵Chayrayku Jesukristu yanapawaptinchikuna tukuy diya tukuy shunku munashpa akuychi Tata Diosta alabashpa agradesiypachi. Tukuy pita kushikushpa willananchikuna tiyan Tata Dios sukaman allima kananta.

¹⁶Ama kunkaychichu sukkunata yanapayta. Tiyashuknikichiwana mana nimayuk runakunata yanapaychi. Chashna yanapashpa Tata Diosta suk ofrendata kukshina kushichiykankichi. ¹⁷Tata Diospa rimananta yachachishuknikichi runakunata kasuychi. Paykunaka mana shaykushpa allita kuydashushpaykichi yanapashunkichi. Paykunapish Tata Diosta willanankuna tiyan allitachu manachu kuydashushkankichi nishpa. Chayrayku paykunata allita kasuychi kushikushpa mana nima llakishpa kankunata yanapashunayki-

chupa. Mana paykunata kasushpaykichika kankunapish sufrinkichi.

¹⁸Ñukaykunapa Tata Diosta roygaychi yanapawanankunapa. Yuyanisapa allita rurashpa kawsashkaynikunata. Munanisapa allita rurashpa kawsayllata. ¹⁹Tata Diosta roygapaychi pay munaptin utka kashkan kankunaman kutinaynipa.

Tata Dios sukaman yanapawanchisapa.

²⁰Jesukristu wañuptin kushichiwakninchi Tata Dios wañushkanmanta kawsachimurkan. Chashna Tata Dios kawsachimuptin Señorinchi Jesukristu alli oveja kuydak runashina kuydashpanchikuna yanapawanchisapa.

Payka wañurkan yawarninta ichashpa mana tukuyniyuk mushuk paktuta ruranapa. ²¹Chayrayku munani Tata Dios yanapashunaykichipa allita rurashpa paypa munananta rurashpa kawsanaykichipa. Munani Tata Dios Jesukristurayku ñukanchikunata yanapawananchikunapa tukuy layapi paypa munananta rurashpa kawsananchikunapa. ¡Tata Dios sukaman yanapawaptinchikuna mana tukuyniyukta payta kushichishpa alabaypachi!

²²Wawkinikuna, paninikuna, kankunata animuchishpa kay taksha kartaynita killkashkaykichi. Roygaykichi kushikushpa chaskishpa leyinaykichipa.

²³Chaymanta willaykichi wawkinchi Timoteo karselmanta llukshishkanta. Kayman utka shamuptin payta pushashpa risha kawaknikichi.

²⁴Tukuy Jesukristuta kreyik runakunata rimachipaychi. Tata Diospa rimananta yachachishuknikichitapish rimachipaychi. Tukuy kay Italia llaktamanta wawkinchikuna rimachishunkichi. ²⁵Tata Diosta roygani tukuy kankunata yanapashunaykichipa.

Chayllata killkashkaykichi.